SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 204. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 25, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 25-го ЖОВТНЯ 1991 Ч. 204. РІК XCVIII.

УКРАЇНА ВІДКИДАЄ НОВІ ДОГОВОРИ

Київ (ПБ УНС. Р. Р.). — Як уже інформовано, тут у четвер, 17-го жовтня, голова Верховної Ради України Леонід Кравчук під час зустрічі з профспілковами активістами Києва повідомив, що Президія Верховної Ради України вирішила за неможливе підписати 18-го жовтня договір про економічне співтовариство.

Як відомо підписання договору відбулося в п'ятницю, 18-го жовтня в Москві, і його підписали лише вісім представників суверенних держав: президент республіки Вірменії Л. Тер-Петросяк, голова Верховної Ради Білорусії О. Шушкевич, президент республіки Казахстан Н. Назарбаєв, президент республіки Киргизстан А. Акаєв, президент Росії Боріс Єльцин, заступник голови Верховної Ради Республіки Таджикістан І. Жандаров, президент республіки Туркменістан О. Ніязов і президент Республіки Узбекістан І. Карімов. Останній — дев'ятий підпис поставив президент СССР Міхаїл Горбачов.

Не підписали договір Україна, Молдова, Грузія, Азербайджан. Про участь у цьому договорі республік Прибалтики навіть не йшло ся. Під час підписання економічного договору обсерватори були присутні заступник голови Верховної Ради України Іван Плющ і віцепрем'єр Костянтин Масик. На церемонії підписання були також і представники Молдови, які висловили бажання Молдови бути учасником договору тільки трохи пізніше, Грузія та Азербайджан покищо відмовилися від підписання договору.

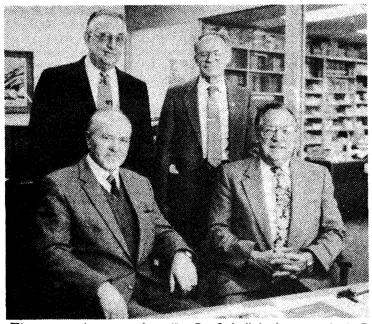
Щодо України, то після підписання договору відбулася пресова конференція у постійному представництві України в Москві, де було багато журналістів з різних країн і держав, що раніше входили до СССР. На запитання кореспондентів відповідали І. Плющ і К. Масик, які пояснили чому Україна не може підписати економічного договору. Перше: текст договору тримався в таємниці до останнього дня, з ним не був зонайомлений навіть голова Верховної Ради України Леонід Кравчук. Це й послужило приводом для відмови від підписання.

Але справжня причина є значно глибша: договір несе в собі не лише економічні, але й політичні мотиви. В ньому проявляються цент ристські прагнення, які несуть небезпеку нового поневолення України. Особливо насторожив такий момент в зустрічі поміж М. Горбачовим і Б. Єльциним договір був значно перероблений на вимогу президента Росії, але зміст його не був оголошений у пресі. Повідомляється лише, що Горбачов прийняв усі без вийнятку вимоги Єльцина. А ще раніше віцепрезидент Росії О. Руцкой обурювався з приводу алмаатського варіянту економічного договору, що він, мовляв, перетворює Росію на „дійну корову".

Українські газети надрукували деякі подробиці засідання Президії Верховної Ради України напередодні підписання договору. Зокрема повідомляють, що заступник голови Верховної Ради України Володимир Гриньов сказав: „Україна покищо відмовляється від підписання документу тому, що він багато в чому нас не задовольняє". К. Масик на тому ж засіданні заявив: „В Алма-Аті дванадцять республік одноголосно прийняли позицію України. Головною її умовою підписання договору є те, що спочатку республіки укладають двосторонній договір між собою. Та згодом цію домовленістю знехтували М. Горбачов, Б. Єльцин та Іван Сілаєв".

Л. Кравчук, виступаючи 17-го жовтня перед профспілковим активом, заявив: „На завтра призначено підписання надзвичайно важливого документу, а ми його в кінцевій редакції ще й не бачили. Тому Президія Верховної Ради цілком обґрунтовано вирішила, що ставити свій підпис з заплющеними очима під такою угодою було б дуже необачно". Далі Кравчук пояснив, що Україна вирішить це питання після того, як усі документи договору вивчать експерти та офіційні особи.

Контрольна Комісія УНС зробила піврічну перевірку

Після перевірки у редакції „Свободи" (сидять, зліва): В. Дідюк і В. Пастушок, (стоять, зліва): Т. Шмагала і С. Гаврищ.

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Головна Контрольна Комісія УНСоюзу перевела в днях від понеділка, 21-го жовтня, до середи, 23-го жовтня, перевірку майна, інвестицій, організаційної діяльности, праці видавництва, Союзівки та інших ділянок многогранної активности цієї найстаршої і найбільшої української установи в західньому світі. Комісія обрана на минулорічній 32-ій Конвенції УНСоюзу на чотирирічну каденцію, працює в складі: Василь Пастушок, Степан Гавриш, Анатолій Дороshенко, Василь Дідюк і Тарас Шмагала. У цій перевірці не міг взяти участи А. Дорошенко з оправданих причин.

Висліди перевірки будуть опубліковані у виданнях УНСоюзу.

Вірні УАПЦ домагаються повернення храмів

Київ. — У вівторок, 15-го жовтня, до голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука, прем'єр міністра України Вітольда Фокіна та виконуючого обов'язки голови Київської Міської Ради Олександра Мосіюка із заявою звернулася група віруючих УАПЦ, які кілька днів голодували біля собору св. Софії з вимогами повернення УАПЦ соборів і храмів.

У заяві сказано, що влада зобов'язалася повернути храм Андрія Первозванного до свята Архистратига Михаїла (21-го листопада), надати приміщення для помешкання та резиденції Патріярха Мстислава до 1-го листопада, надати приміщення для духовної семінарії, для помешкання єпископів, які проживають у Києві, та патріяршу канцелярію до 16-го листопада. Також досягнуто домовленности про створення наукової комісії, котра розгляне умови передачі віруючим УАПЦ св. Софії.

Автори заяви повідомляють про припинення голодування, але залишають за собою право поновити його та вдатися до інших ненасильницьких форм протесту у разі невиконання домовленостей.

Документ підписали: М. Головач, П. Основенко, Є. Чернишов, А. Питченко, Т. Лозова, Ю. Восковнюк.

Розбудовують оборонну систему

Київ (ПБ УНС, Р.Р.). — На сесії Верховної Ради України 11-го жовтня народні депутати затвердили постанову про тимчасовий порядок присвоєння Президією Верховної Ради України військових звань, дипломатичних рангів та класних чинів, а також обговорили та схвалили пакет проєктів законів щодо оборони та будівництва збройних сил України.

Газета „Голос України" з 17-го жовтня надрукувала указ Президії Верховної Ради України про підпорядкування Україні розміщених на її території військових частин і підрозділів залізничних військ СССР, військ урядового зв'язку КГБ СССР, цивільної оборони СССР та військової техніки і майна міністерства оборони СССР, передачу безплатно навчальним організаціям Товариства Сприяння Обороні України.

Кабінетові міністрів України доручено забезпечити фінансування підготовки фахівців з числа призовників для потреб міністерства оборони України, Республіканської Ґвардії і прикордонних військ України в навчальних організаціях Товариства Сприяння Обороні України. Вони мають бути також безплатно забезпечені військовою спеціяльною технікою та майном.

Відбулися переговори з представниками Міністерства оборони СССР, КГБ СССР та командуванням залізничних військ і цивільної оборони СССР щодо вироблення механізму реалізації цього указу.

Як інформують засоби масової інформації, в Україні на двох базах стратегічних сил розташовано двісті міжконтинентальних ракет СС-19. Середня потужність зарядів — одна меґатонна. Кожна ракета розміщена у спеціяльній шахті. Крім того, великий ядерний потенціял має Чорноморська фльота. На території України є кілька авіяційних баз стратегічних бомбардувальників. А все це, як сказав на пресовій конференції Л. Лук'яненко, становить вартість матеріяльну і України не варто віддавати цю вартість просто так, оскільки вона була надбана з участю народу України.

Міністер оборони України Константин Морозов 14-15-го жовтня відвідав Львів. Надійшли повідомлення, що з Прикарпатської військової округи ніби забирають найкращу техніку та найдобірніші кадри до Москви. За непідтвердженими даними ген. Морозов вів переговори з командуванням саме в цій справі.

РОКОВИНИ ВІДРОДЖЕННЯ УАПЦ

Дітройт. — Тут у неділю, 27-го жовтня, в катедрі св. Апостола Андрія Первозванного відбудеться урочисте відзначення 70-ліття відродження УАПЦ і вшанування пам'яті замучених і сконаних митрополитів, єпископів, священиків і церковних діячів УАПЦ. Архиєрейська Божественна Літургія — в год. 10-ій ранку. Програма розпочнеться в церковній залі о год. 12-ій дня.

Г. КІССІНДЖЕР ДОРАДЖУВАТИМЕ УКРАЇНІ

Ню Йорк (кор. ТАСС Микола Маслов). — „Від щирого серця я підтримую творчі ініціятиви, висунуті президентами СССР і ЗСА в ділянці зменшення нуклеарних озброєнь двох країн, які є надзвичайно ефективним вкладом у зміцнення миру в усьому світі", — сказав у розмові з кореспондентом ТАСС колишній державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер після зустрічі з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком, який очолює делеґацію республіки на 46-ій сесії Генеральної асамблеї ООН.

„Під час зустрічі з міністром України ми обмінялися поглядами на розвиток сучасної міжнародної ситуації, — сказав далі Г. Кіссінджер. — Ми обговорили широке коло проблем, які представляють взаємний інтерес. Були заторкнуті справи про визнання незалежности України іншими країнами, а також хід підготови до майбутнього референдуму і його можливі результати".

Колишній державний секретар ЗСА цікавився становищем України щодо нуклеарної зброї, яка знаходиться на її території ,а також відносинами з іншими республіками і сусідніми країнами.

Відповідаючи на запитання, яким він бачить майбутній союз суверенних республік, Г. Кіссінджер підкреслив, що це повинні вирішувати самі народи колишнього Совєтського Союзу. Щодо дальшого розвитку відносин між З'єднаними Стейтами і окремими республіками, зокрема в ділянці економіки, то ЗСА, на думку Кіссінджера, повинні мати справу з центральним урядом, але також і з кожною з республік окремо у справах, які їх стосуються.

Як стало відомо, найближчим часом Г. Кіссінджер поїде в Україну як консультант Уряду у справах здійснення її зовнішньої політики, як суверенної і незалежної держави.

В зустрічі з Г. Кіссінджером взяв участь заступник міністра закордонних справ, постійний представник України при ООН Геннадій Удовенко.

Мешканці Дніпропетровського домагаються справедливости

Дніпропетровське (УНІАР). — Тут у середу, 16-го жовтня, завершила працю 6-та надзвичайна сесія Обласної Ради.

На засіданнях обговорювалися висновки комісії з розслідування дій обласного керівництва під час заколоту. Більшість депутатів відкинула пропозицію висловити недовір'я заступникові голови облвиконкому Станіславу Стежкові та голові Миколі Задої. У зв'язку з цим депутати демократичного бльоку склали звернення до ВР України, в якому вимагається до 1-го листопада звільнити з посад М. Задою і С. Стежка. В разі невиконання вимоги депутати демократичного бльоку вийдуть зі складу Обласної Ради. Звернення підписали 34 депутати.

Засідання сесії супроводжалося пікетуванням будинку Обласної Ради великою групою мешканців колишнього Петриківського району області, котрі вимагали відновлення району. Також будинок пікетували вірні УАПЦ, які вимагали повернення їм катедрального Преображенського собору. Автокефалісти прорвавши кордони міліції, увійшли до будинку Ради, але міліція зупинила їх на сходах між другим і третім поверхами. Віруючі погодилися вийти на вулицю лише після звернення до них голови Руху Івана Шульга.

Пікетування Ради тривало і після закінчення сесії.

А. Кейбіда обраний головою Братського Конґресу

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Тут у п'ятницю, 11-го жовтня, відбулася річна конвенція Братського конґресу та братських забезпеченевих допоміжних установ стейту Ню Джерзі. Головою цього Братського конґресу вибрано головного радного УНС Андрія Кейбіду.

А. Кейбіда

Конвенція відбулася в приміщеннях готелю Шовборт і Касіно. На ній були присутні, крім А. Кейбіди, члени Екзекутиви УНС — головний секретар Володимир Сохан та головний касир Олександер Благітка, який проводив заприсяження нової Управи конґресу.

Братський конґрес Ню Джерзі збирається щорічно на свої конвенції для вибору нового проводу і виміни досвідом між забезпеченевими організаціями стейту. Дотепер президентами дії були обрані провідні члени УНС — Йосип Лисогір (в 1964-65 роках) і Володимир Сохан (в 1975-76 роках).

Збирають підписи різними способами

Дніпропетровське (УНІАР). — Тут у вівторок, 15-го жовтня, голова Народної Партії України, кандидат на президента України Леонід Табурянський на запитання кореспондента інформагенції „Республіка" Геннадія Сахарова „Чи правда, що у кооперативі 'Чайка' ставили печатку на передплату газети „Днепр Вечерний" з обіцянкою виплатити 10 крб., але при цьому вимагали підписів у підписному листі на підтримку Табурянського, як претендента-кандидата на посаду президента України?", відповів: „Так. Це дійсно відбувалося".

Л. Табурянський сказав, що заступник голови НПУ Борис Ємахов, коли дізнався про такий перебіг подій, поїхав до кооперативи „Чайка" і зажадав припинення збору підписів і разом з кількома членами кооперативи „Олімп" знищив підписані листи.

Л. Табурянський пояснив, що підписи збиралися без його згоди і що кампанія, пов'язана з фальшивими обіцянками сплатити грощі передплатникам „Днєпра Вечєрнєго", спрямована на його дискредитацію, як народного депутата і претендента на посаду президента України.

В автомобільному випадку загинув ген. В. Санін

Київ (УНІАР). — У суботу увечері, 12-го жовтня, повертаючися з дачі до міста власним автомобілем, у катастрофі загинув генерал-майор внутрішніх військ України, депутат Верховної Ради України, колишній начальник політичного відділу управління внутрішніх військ України і Молдови Василь Санін.

Їдучи зі швидкістю 140 км. на годину зі спущеним колесом, його автомобіль „Жигулі" перевернувся. Генерал-майор загинув, а його дружина і дочка у тяжкому стані перебувають у лікарні. Онука Саніна, яка також була в автомобілі, померла у лікарні наступного дня.

Досліджують причини пожежі в Чорнобилі

Чорнобиль (УНІАР). — Тут у понеділок, 14-го жовтня, на ЧАЕС почалося відсипання ґрунту і щебеню на промисловому майданчику для встановлення важкого підйомного крану для ремонтних операцій із зовнішнього боку машинної залі. Зі його допомогою проводиться розбирання завалу і решток металевих забудовань, даху і уламків. Робітники забирають воду, яка під час гасіння пожежі залила один з турбогенераторів першого енергоблоку. Спеціялісти проводять перевірку вцілілого турбогенератора другого енергоблоку, щоби встановити його працездатність. Під керівництвом міністра України Гладуша урядова комісія і незалежна група експертів продовжують збирання даних для встановлення причин катастрофи.

Вимагають розв'язання ради

Луцьк (УНІАР). — Депутати демократичного спрямування місцевої Обласної Ради оприлюднили звернення до населення міста, в якому покладають відповідальність за погіршення економічної ситуації в регіоні на Волинську Обласну Раду.

Комуністичною більшістю, — говориться у зверненні, — зірвані вибори голови міськвиконкому, куди пропонувалися депутати-демократи. В наслідок тиску партапарату, що існує в області, була зірвана робота сесії Ради. Депутати закликали мешканців міста взяти участь у мітингу і висловити своє ставлення до праці Ради та вимагати її розв'язання.

У СВІТІ

ПОЛЬСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО закордонних справ повідомило, що всі совєтські війська залишать Польщу до кінця 1992 року.

ПАЛЕСТИНСЬКИЙ ЛІДЕР Ясір Арафат заявив йорданській газеті „Саут альт-Шааб", що в ізраїльських тюрмах і концтаборах утримується 90,000 палестинців.

МІНІСТРИ ЧЕСЬКОГО уряду заявили, що добровільно відмовляються від підприємництва, залишаючи за собою право тільки на наукову, публіцистичну, літературну і мистецьку діяльність. Вони закликали всіх, хто займає відповідальні посади в державних установах, брати з них приклад.

БІЛЯ 100 ОСІБ загинуло в сутичках між мусулманами і християнами в нігерійському місті Кано на півночі країни. Релігійні фанатики спалювали тіла противників просто на вулицях.

АНГЛІЙСЬКА ГАЗЕТА „Індепендент" заявила, що ЗСА допомагають Росії розробити оборонну систему проти ракет з ядерними боєголовками, котрі можуть бути випадково чи навмисне запущені з якоїсь із колишніх совєтських республік.

ЦЕНТР ООН в питаннях житла розповсюдив звіт, в якому стверджується, що кожна п'ята людина на Землі мешкає в непридатних для нормального існування умовах. Понад більйон осіб на планеті страждають від перенаселености жител, антисанітарії, занечищеного довкілля і браку питної води.

ФРАНЦУЗЬКІ СОЦІОЛОГИ на основі опитування засвідчують, що серед громадян країни переважає песимізм щодо майбутнього. Особливо його бояться матуранти шкіл, оскільки для них є все тяжче знайти працю, робітники невдоволені платнею, а фармери — занепадом у сільському господарстві.

ЯПОНСЬКА КОМПАНІЯ Мейдзі нюгіо винайшла медикамент, який є здатний вбивати клітини, уражені вірусом АІДС. Клінічні випробування показують, що застосування цих ліків майже не має побічної дії на людський організм.

ШВЕДСЬКА ГАЗЕТА „Дагенс нюгетер" вмістила полемічну статтю Еріка Троста, керівника найбільшої організації шведського руху за тверезість. Він пише, що державна політика стримування вживання алькоголю зазнала невдачі. Високі ціни на алькогольні напої лише зміцнили „чорний ринок". Опитування свідчать, що шведи масово вживають самогон.

ПІСЛЯ ПОВАЛЕННЯ комуністичного режиму в Румунії з країни еміґрувало 154,000 осіб. 70 відсотків з них осіло в Німеччині.

НА ЗАЛІЗНИЧНИХ станціях, летовищах і просто на вулицях та площах Києва десятки емісарів з Росії агітують українців проголосувати під час референдуму 1-го грудня проти незалежности України.

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ відносин між З'єднаними Стейтами і Росією відбулися зустрічі високопоставлених представників органів безпеки. Як заявив голова комітету Верховної Ради Російської федерації у справі безпеки Сергій Степашин, „встановлені добрі особисті контакти з колегами в системах безпеки З'єднаних Стейтів... Зустрічі відбувалися безперервно, — сказав він. — Найпродуктивнішою була розмова з керівниками Сі-Ай-Ей, яка тривала понад чотири години".

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ НЕДАВНО побував головний редактор газети „Ізвєстій" І. Ґолембійовський і виступив там у Національному клюбі преси. Він розповів про умови праці совєтської преси і пляни „Ізвєстій" після того, як газета здобула статус незалежного видання. Зустріч відбулася в залі, в якій у цьому році виступали такі гості, як президент Росії Борис Єльцин і голова Верховної Ради України Леонід Кравчук. Виступ І. Ґолембійовського передали понад 360 станцій кабельної телевізії на території З'єднаних Стейтів.

БАНКІР З ВОЛЛ СТРІТ Чинґіз Ісрафіл, американець турецького походження, призначений на пост дорадника президетна Азербайджану Аяза Муталібова. Уже кілька останніх років 48-річний промисловець проводить в Туреччині широку програму приватизації, а перед тим вся його діяльність була зв'язана з діловим світом З'єднаних Стейтів. Випускник Колюмбійського університету, він займав посаду віцепрезидента в нюйоркському Морган банку. У своїй новій ролі дорадника азербайджанського президента Ч. Ісрафіл має намір залучити до справ чужинецькі банки, кваліфікованих консультантів, а також укомплектувати „ринкову групу" молодими талановитими людьми з місцевих економістів.

ВІДОМА У СВІТІ ФІРМА IБМ, одна з головних, яка виготовляє обчислювальні засоби і системи ЗСА та в інших країнах, запропонувала для впровадження на Україні сучасний комплекс автоматизованого проєктування у різних ділянках науки, техніки, виробництва. На зустрічі, в якій взяли участь представники цієї фірми, Академії Інженерних Наук України та Київського Політехнічного Інституту, досягнено домовлености про те, що Національний Банк України сприятиме фінансуванню цього проєкту. „Вкладаючи фонди в цю справу, — поділився своїми враженнями з переговорів В. Матвієнко, — ми сприятимемо передусім стрімкому підвищенню рівня навчального процесу у вищих школах, підготові майбутніх фахівців на належному рівні. Сподіваємося, що наше співробітництво з IБМ стане прикладом для інших республік".

КІЛЬКІСТЬ САМОВБИВСТВ серед фармерів ЗСА в 1980-их роках понад два рази перевищувала середній рівень в країні. Про це свідчать дані дослідження національного фармерського медичного центру про становище в п'ятьох стейтах, що входять в так званий пшеничний пояс ЗСА. Підсумком дослідів стала сумна цифра: 913 фармерів покінчили з собою в цих стейтах від 1980 року. Причиною цього є рекордова заборгованість, нестабільні ціни на сільськогосподарську продукцію, зменшення вартости землі, посухи. В підсумку — тисячі банкрутств фармерських господарств і конфіскація банками фармерської власности.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Далекойдуча відмова

У минулому тижні сталася поважна подія у відносинах між Москвою і Києвом: Верховна Рада України відмовилася підписати договір про економічну єдність 12-ти республік колишнього СССР. Це сталося на кілька днів перед заповідженою церемонією акту підписання цього документу в Кремлі, а що російські організатори такої „економічної спілки" розраховували на участь України, то її відмова стала своєрідною сенсацією. Найкращим доказом шуму, який настав з цієї причини у Москві, є довга вістка московського кореспондента „Ню Йорк Таймсу" на 1-ій сторінці цього щоденника. У тому дописі наводиться слова заступника голови Верховної Ради України Івана Плюща з його промови, виголошеної на київській телевізії. „Історія дає нам нагоду стати знову незалежною нацією. Не хочемо бути надалі колонією".

Невідомо, хто складав текст цього договору про „економічну спільноту", але він дійсно обурливий. Зобов'язує підписані на договорі країни до спільної валюти, до одного центрального банку у Москві, до спільної митної системи і спільної процедури у переході з контрольованої економічної системи на систему вільного ринку. Верховна Рада України устами І. Плюща правильно закинула цьому текстові, що це перепачковування задніми дверми нового політичного верховодства Москви. Боріс Єльцин цьому заперечив і твердив, що йдеться виключно про економіку. Але поминувши аксіомну правду, що економіка й політика найтісніше одна з одною пов'язані, тут ідеться ще про оправдане глибоке недовір'я до правдомовности та чесности російського партнера. Московщина зламала Переяславський договір Хмельницького з 1654 року і допустила згодом до довгої черги ганебних актів русифікації, почавши від заведення термінології „Малороссія". Коли до влади прийшли у жовтні 1917 року большевики — з усіх підписаних ними міжнародних договорів зберегли один-одинісінький — так званий державний акт, за яким Москва відкликала з Австрії свої війська в заміну за строгу невтральність Австрії із забороною належати до будь-якого військово-політичного західнього союзу.

Україна економічно не є самовистачальна, але й ні одна країна Західньої Европи не є вповні самовистачальною, бо мусить імпортувати нафту, не кажучи про інші продукти. І тому, після впорядкування відносин, після дуже прикрої стадії до приватної власности і вільного ринку з приватною ініціятивою і суперництвом — напевне прийде до двосторонніх торговельних договорів з різними країнами. Всі приватні міжнародні договори спираються на обосторонній користі і всі договори спираються на взаємному довір'ї. Ламання договорів — це така прикметна риса російського контраґента, що в усіх переговорах демократичного Заходу з СССР про військо і зброю — найбільшою перешкодою була проблема верифікації, перевірки, чи і як договір дотримано. Проблема довір'я така важлива у торговельних взаєминах, що у жидів, які відомі з нахилу до торгівлі, існує своєрідний звичай: якщо одна сторона має повне довір'я до другої, то не списується умови, бо вповні вистачає стиск руки.

Речник Російської федерації заявив, що вона підпише цей договір про економічну єдність — без уваги на неґативне становище України. „Ню Йорк Таймс" наводить заяву і поміщує світлину віцепрезидента Російської федерації Александра Руцкого: „Не знаю, чи Україна обійдеться без Росії, але знаю, що Росія обійдеться без України"'. Це ароґантна заява, яка недобре свідчить про дипломатичний хист цього діяча. Ця заява тільки потвердила правильність становища Верховної Ради України. Її керівники куди краще орієнтуються у відносинах на сході Европи і в людях, з якими приходиться мати діло: відмова підписати договір про „економічну єдність" — це був розумний і правильний акт. Остаточно вісім республік підписали, разом з Україною не підписали Грузія, Азербайджан і Молдова. Невдовзі покажеться, як діятиме „економічна єдність".

Роман Лазарчук

ПОРА НА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, А НЕ РЕФЕРЕНДУМ

II.

Усі ці наші зусилля, таланти і багатства не применшили горя нашої бездержавности. Для татарів ловля і торгівля захопленими в ясир під час нападів на Україну нашими людьми були частиною головних джерел доходів. Наші землі були найбагатшою частиною імперіяльної Польщі, а спольщені маґнати головними полководцями у війні проти козацьких визвольних повстань. Наш народ і наше козацтво були використані в неймовірному зрості московської імперії від Висли до Аляски. В заплату за це нашу на сході Европи найвище освічену країну Польща і Московщина перемінили в країну неписьменних кріпаків, де з міст усунули, або денаціоналізували наших купців, ремісників та промисловців, де дуже часто священики та ієрархія нашої Православної і Католицької Церков були чужими, а то й ворожим національним інтересам нашого народу, де українська мова не мала можливости, або й права вийти поза межі сільського населення. У другій половині XIX сторіччя і аж до 1914 року, більшість цього населення не мала можливости прожитку на своїх, з ходом часу щораз то більше малоземельних, господарствах. Тож зростала масова еміґрація із західніх земель України до держав на американських континентах, а з центральних та східніх земель України на европейські та азійські урожайні території царської Росії. В той же час майже половина земель на Правобережжі, а подібно і на Лівобережжі були власністю польських, або російських поміщиків.

„Весна народів" 1848 року, знесення панщини, а відтак кріпаччини в половині XIX сторіччя відкрили можливість нашого національного відродження, яке в Першій світовій війні завершилось створенням самостійної і соборної української держави. Конституція цієї держави вже тоді була на висоті принципів ООН і надавала національним меншинам на наших землях повну рівноправність. На жаль, ця держава була прилучена до СССР збройною силою.

Про долю нашого народу під совєтським режимом нехай нам скажуть хоч би режимові статистичні дані. За переписом населення в 1926 році в СССР було 78.7 міл. росіян і 38.8 міл. українців. За переписом в 1959 році росіян було 114.1, а українців 37.2 міл. (Енциклопедія Українознавства проф. д-ра В. Кубійовича, стр. 2611). Кількість росіян зросла на 35.4 міл., а кількість українців зменшилася до 1.6 міл. Якщо б наш приріст дорівнював російському (45 відс.), то число українців в 1959 році мало би бути 56.26 міл. До цього треба додати західних українців, які в 1926 році не були, а в 1959 році були в СССР включені. В Галичині в 1939 році було 3.727 міл. (Е.У. стр. 348), на західній Волині в 1931 році було 1.464 міл. українців (Е.У. стр. 309), в Закарпатській области в 1956 році було 76 міл. українців (Е.У. стр. 724), в 1930 роках на Буковині було 34 міл. українців (Е.У. стр. 188). Разом 6,291 міл. українців. Якщо також додати до цього числа хоч би 30 відс. приріст в сумі 1.66 міл. і підсумувати з 56.26 міл., то в 1959 році в СССР мало бути 64.211 міл. українців, тобто 27.191 міль. більше, чим це виказав перепис 37.2 міл. Автори енциклопедичної статті (стр. 2612) вважають, що ці дані совєтської статистики є невірні, що в дійсності росіян є на 10 міл. менше, а українців на 10 міл. більше. Якщо взяти під увагу не 27, а 17 міл. недобору, то це все одно жахливі втрати нашого населення по тюрмах та ҐУЛаґах. Брак їхніх ненароджених нащадків є не менш реальною втратою субстанції нашого народу, чим втрата їхніх потенційних батьків. Це теж втрати наслідком русифікаційного терору.

На підставі цих кількох історичних спостережень не важко прийти до висновку, що голоси проти нашої державности в недалекому референдумі — будуть голосами свідомих, або несвідомих ворогів волі нашого народу, ворогів рівноправности і справедливости для всіх народів.

Сьогодні в Україні зростає економічна криза. Добробут в Україні буде можливим тільки тоді, коли він охопить усіх її мешканців-громадян без огляду на національне походження, релігійні переконання та партійну приналежність. Добробут в Україні та в її сусідів буде залежати від повної, але справедливої економічної співпраці та політичного порозуміння. Першою і незмінною перед умовою до осягнення такої нашої програми є суверенна і соборна українська держава.

Д-р Олег Волянський

Американські психіятри пропонують усунути совєтських психіятрів із СПА

Як відомо, загальні збори Світової психіятричної асоціяції (СПА) прийняли назад у склад її членства совєтське Всесоюзне товариство психіятрів і наркологів у 1989 році. Це товариство було прийняте на становище „тимчасового члена" під умовою, що воно визнає факт існування, в минулому, надужиття психіятрії для політичний цілей у Совєтському Союзі, що воно переведе реформи, зліквідує ті зловживання й зреґабілітує його жертви та дозволить комісії Світової психіятричної асоціяції перевірити на місці, чи ці зобов'язання виконано.

Літом 1991 року спеціяльна комісія СПА, в склад якої входили психіятри та члени споріднених професій, відвідала Совєтський Союз, щоб перевірити, чи Всесоюзне товариство психіятрів і наркологів виконало свої зобов'язання. У своєму звіті про цю візиту комісія стверджує, що хоч вона не знайшла нових випадків замикання у психолікарнях політичних дисидентів, то все ж таки Всесоюзне товариство не виконало інших зобов'язань, а саме, провід цієї установи не зірвав зв'язків із міністерством здоров'я, котре ще недавно тому одобрювало зловживання психіятрією, провід далі заперечує, що таке зловживання існувало, а обставини у т. зв. спеціяльних лікарнях є надалі неприйнятними. Комісія звітує, що психічно хворі паціенти є і тепер позбавлені своїх підставових прав і мають непереборні труднощі, коли хочуть добитися перегляду їхньої справи. Жертви психіятричного надуживання після їхнього звільнення з лікарень є позбавлені певних прав, що їх мають інші громадяни, як наприклад, право на працю, помешкання і т.д. (що воно є дійсно так, як звітує Міжнародна комісія, я мав нагоду переконатися у серпні 1990 року в Києві, де я перевів інтерв'ю з кількома колишніми „паціентами". В цій справі я вислав письмо до президента СПА д-ра Коста и Сілви, а копії до д-ра Юрія Савенка, голови Незалежної психіятричної асоціяції в Москві, д-ра Семена Ґлузмана, відомого дисидента в Києві, і також до колишнього дисидента д-ра Анатолія Коряґіна, (тепер у Швайцарії).

Комісія СПА також ствердила, що провід Всесоюзного товариства не робив старань піднести рівень психіятрії в країні, зокрема, якщо йдеться про діягностичні критерії, а також не допомагав Міжнародній комісії у її праці та не вив'язався із своїх фінансових зобов'язань.

Офіціоз Американської психіятричної асоціяції (АПА) „Психіятричні Новини" з 4-го жовтня 1991 року повідомляє, що Рада мужів Довір'я АПА рішила, на підставі звіту комісії, що АПА пропонує позбавити совєтське Всесоюзне товариство психіятрів і наркологів членства у СПА. Екзекутива СПА розгляне цю пропозицію на своєму засіданні в листопаді цього року в Мехіко.

Не зважаючи на недавні зміни у Совєтському Союзі, Всесоюзне товариство все ще репрезентує психіятрію у Російській федерації, однак, коли взяти під увагу розколину між совєтським урядом і республіками, роля цього товариства стає чим раз більш сумнівною. СПА вже під цю пору розглядає прохання про прийняття в її члени від психіятричних товариств Естонії, Литви та України, а президент АПА д-р Лоренс Гартман каже, що ці новостворені товариства „очевидно заслуговують на нашу підтримку".

Юрій Р. Рибак

ДОЦІЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЧАСУ

Остання зустріч зі знайомими тривала дуже коротко, бо він заявив, що „Час, то гроші", а по хвилині, у поспіху, додав: „Не маю часу і не маю грошей". У його жартівливому вислові крилась теж серйозність, яку можна б розглядати у двох частинах. Над першою частиною „Час то гроші" нема дискусії, бо кожний знає, що інвестовані гроші зчасом приносять дохід. Кожний працівник теж переконався, що заробітна платня, яка спирається на елементі продовження часу, збільшає заробіток. Та буває і так, що заробіток більшає, коли в той же час продукції меншає і тоді кажемо, що людина є на поштучній роботі („piece work")... На другу частину вислову „Не маю часу і не маю грошей" треба б глянути примруженим оком, припускаючи, що цей брак часу може бути наслідком недоцільного використання і незадовільного плянування. Багато бо осіб марнують величку кількість часу навіть тоді коли викликають враження дуже зайнятих. У дійсності вони часто перепрацьовуються, бо навантажують на себе багато справ до поладнання, що буває понад людську спроможність та фізичну силу. Зі серйозністю роботи пов'язується розгубленість іміґрантів з іншої економічної системи, де час не використовується повністю, як знаряддя дисципліни в праці. Невже ж приходиться зрозуміти, що в американській ринковій економіці успіх працівника залежить від дисципліни точного виконування елементів зобов'язань супроти працедавця?!

Буває, що підсвідоме збентеження серед працівників викликає елемент часу у відношенні до їхньої майбутности. Одні не знають, що зробити зі своїм життям, бо не встановлюють першенства цілі відносно праці та особистого життя. Інші поступили крок вперед, бо мають намічену ціль у житті, одначе не знайшли ще дороги до неї. Врешті треті свідомі свого завдання і знають, що бажають і знають як дійти до цілі, однак чомусь все ще відкладають з оправданням „Якось то буде". Встановлення, цілі в житті людини підсвідомо запалює її вогник енерґії у процесі, який підбадьорює та заохочує до більшої загальної продуктивности у коротшому часі.

Коли б так спитати пересічного менеджера підприємства, які речі у його роботі він вважає витратою часу, то можна б довідатись, що тут винуваті довгі засідання, неочікувані відвідувачі, телефони та „паперова" праця („Paper work") — надмір листування, повідомлень, заряджень і т.д. І тут виглядає, що таки багато часу мало б заощадити приміщення т. зв. 80/20 правила, яке пояснює, що коли взяти цілість, то 20 відс. її творять 80 відс. вартости цієї цілости. Тобто у практиці це виглядає так: 80 відс. телефонів походять під 20 відс. осіб; 80 відс. проданого товару закупсвують 80 відс. покупців, а 80 відс. домашньої їжі повторюється з 20 відс. улюблених страв у родині!

Згадане правило дуже помічне у встановленні першенства у роботі, бо дає людині змогу працювати видатніше та знайти ще час на відпруження, розвагу і вдоволення поза працею у колі родини чи на суспільно-громадській ниві. При цій нагоді звернімо увагу на два основні роди часу, а саме: найкращий та придатний. У найкращому часі людина є на вершинах своєї продуктивности, а під час придатного часу готова до співпраці з іншими у бізнесі чи особистому житті. На основі спостережень знавців виходить, що найкращий час до праці — це таки її перші години дня. Але чомусь люди звичайно цей час „тратять" на читання газет, переглядання пошти та на відповідь на минулоденні, залеглі телефони...

Американський авторитет менеджменту часу у праці Елен Лекейн завдав собі труду опрацювати 20 вказівок-порад, які у вільному перекладі з англійського є ось такі:

Старайтесь кожного дня знайти новий підхід до цього, щоб могти придбати собі більше часу... як перше завдання кожного ранку встановіть першенство для поладнання справ, висуваючи на перший плян важні речі... Не накопичуйте пошти і рапортів, а накресліть, якщо потрібно, відповідь таки на тому самому папері... Не заміряйте закладати архіву, а позбувайтесь у міру можливости кожного неважного кусника паперу... Зосереджуйте свою увагу тільки на одну річ у тому самому часі... Коли змога, то передайте працю та відповідальність іншим, а використовуйте вказівки знавців, які можуть своїм знанням та досвідом помогти розв'язувати проблеми... Вважайте на здоров'я і працездатність, тому привикайте до легкого полуденка, бо він не зробить вас сонним у праці після полудня... Раз у місяць переглядайте листу ваших цілей у житті і робіть поправки, де треба, бо час іде, а обставини зміняються... Не марнуйте часу, оплакуючи невдачі... Не тратьте часу на це, щоб почувати себе виновником головно тоді, коли нічого не можете зробити... Старайтесь забути за роботу у неділі і тямте, що завжди є доволі часу на важні речі.

* * *

Деякі елементи контролі часу можна б примінити теж до ситуації, коли людина вже залишила постійну працю і стала „власним босом" на позиції пенсіонера. Тут саме доцільність використання часу, а головно визначення першенства зайнять є одним їх чинників, що впливає на життєрадісне наставлення. Людина бо свідома цього, що час поділив її земське перебування на минуле, теперішнє та майбутнє. І коли минулому вже нема вороття, то від теперішнього використання часу багато залежатиме, котрим шляхом прибуде до неї майбутність.

Вячеслав Рисців

* * *

Гончарний круг і ти —
Дві радості в житті...
А третя радість — гоготіння горна
І кожен раз, і кожен раз —
Усе тут неповторне.

В палахкотінні вогнянім
І куманці, і глеки.
Лиш я керую тут,
Лиш я керую в царстві цім,
Бо зрозумілий горна клекіт.

Виблискує полива золотава,
Всміхається до мене, до людей,
Немов на сонці вранішня Полтава
Ввібрала Ворскло золоте.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Анатоль Камінський

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ — ПРОГОЛОШЕННЯ І ЗДІЙСНЕННЯ

IV.

Перейдемо до іншого силового виміру суверенної влади — економіки. Властиво ця ділянка вимагала б окремого ширшого обговорення, на яке тут немає часу. Тому обмежуюся лише до кількости важливіших штрихів стосовного питання. Передусім Україна мусить чим скоріше провести в життя ряд необхідних реформ по лінії роздержавлення і приватизації власности, створення передумов для ринкової системи, отримання кредитів з-за кордону, організування спільних підприємств, структуральної перебудови засобів виробництва, розбудову власної банкової системи, монетарної політики і введення власної валюти тощо, не оглядаючись на те, чи це подобається чи ні — тому чи тому Центрові в Москві. Тут потрібна тверда політика твердих доконаних фактів. Головне, це якнайшвидше перебрати у колишніх номенклятурників важелі управління економікою.

У цьому контексті не можна теж поминути проблеми нагромадження економічних багатств партійною номенклятурою і владною господарсько-адміністративною бюрократією, яке вміжчасі вже сталося. Ці кола, як відомо, зуміли за останні два роки „сприватизувати" для себе ряд економічних об'єктів, вкласти поважні інвестиції, якими вони розпоряджали, у нові об'єкти тощо, забезпечуючи за собою поважну економічну силу. Цей процес не лише треба чимскоріше зупинити, а й законним порядком допильнувати, щоб ці старі партійні накопичення були повернені радам і народові шляхом законної приватизації.

Залишаючи інші аспекти внутрішньої політики, як силові виміри суверенности і незалежности, хочу зупинитися ще на відношенні України до Центру в Москві, що його репрезентує Ґорбачов, і до Росії, що її представляє сьогодні Єльцин. Бож якраз ці відношення є нині, і будуть в майбутньому мірилом нашої суверенности і незалежности. В остаточному своєму вимірі вони зводяться до наших відносин з Росією. Бо хоча у випадку Єльцина акцент є на суверенність Росії і суперечність інших республік як основу майбутньої конфедерації чи незалежних держав, а у випадку Ґорбачова і ко наголос покладений на сам Союз як власнопідметне тіло з виразним нахилом до централізованого федералізму й імперіяльних структур в обох випадках, в суті речі, маємо до діла з російською політикою, з Росією. Оба варіянти цієї політики зводяться до одного — забезпечити могутність майбутній Росії і зберегти її керівне становище у цьому районі світу.

Тут варто навести деякі вислови російських політиків сьогодення з їхніх промов, заяв і виступів в цих справах. Ще у своєму виступі на надзвичайній сесії Верховної Ради СССР 28-го серпня 1991 року Ґорбачов, серед іншого, заявив виразно, що „я за основлений Союз, глибоко реформований, але я за збереження Союзу... і на щось друге не піду, а якщо цього не буде, то я відійду..." До речі цю „погрозу" резиґнації він тількищо повторив минулого тижня. В цьому ж виступі Ґорбачов сказав, що „сьогодні рано я стрічався з товаришами Єльциним, Акаєвим, Назарбаєвим, Яковлєвим... Ми домовились повідомити вже про нашу спільну позицію. А вона полягає в тому, що СССР повинен бути збережений як Союз суверенних держав... Всі висловилися за те, щоб була єдина оборона, єдині збройні сили, що не значить як сказав Борис Миколаєвич (Єльцин) під час виміни думок, в цій же Росії не може бути національної ґвардії — тобто 3,000-4,000 чоловік, які потрібні ось в таких ситуаціях, коли грозить небезпека парляментові або щось там десь. Це — інше питання, — але в принципі — єдиний Союз, єдині збройні сили і спільний економічний простій..."

Щодо України, то Ґорбачов тут же заявив: „я не розглядаю це, що відбулося у Верховній Раді України (йдеться власне про проголошення незалежности), як свідчення того, що вони вже 'поставили хрестик' на Союзному договорі і на Союз".

А в загальному на його думку, декуди пропонована проєкція для республік „розійтися а потім зійтися — це ілюзії. Ми ще покищо не розійшлися, не розвалились а тільки послабли зв'язки між республіками, почалося протистояння", а тому треба цей процес відвернути, щоб не розвалилась ця „величезна держава, яка формувалась тисячу років"...

Коментарі, як кажуть, зайві. Додаймо до цього ще інші факти, що їх тут не можна поминути.

У доповідь на проголошення незалежности України пресовий секретар Єльцина, Павло Вощанов, що у випадку виходу України з Союзу, Росія матиме територіяльні претенсії до України. Гостра реакція на це не лише на Україні, а й в інших республіках, привела до того, Олександер Руцкой, який перебував як голова російської делеґації в Києві, що її поспішно вислав був Єльцин, (разом з делеґацією Ґорбачова, що її очолював Анатолій Собчак), заявив 29-го серпня, що „Єльцин офіційно не заявляв про перерозподіл державних кордонів. Офіційних заяв з цього питання не було і мовляв „в цій ситуації не треба це питання драматизувати"... Так само проти „драматизації" цієї справи висловився був інший лідер російських демократів — Серґей Станкевич.

Але знову ж, все це не перешкодило, наприклад, іншому лідерові російських демократичних сил посадникові Москви Гаврилові Попову, з цієї самої нагоди — проголошення незалежности України — поставити під сумнів приналежність Криму, Придністров'я, деяких районів Одеської области — до України, що їх мала б захищати Росія...

Єдина, яка гостро осудила таку реакцію російських кіл на проголошення незалежности України — була вдова акад. Сахарова — Єлєна Боннер.

Отже ж так виглядають ці справи в демократичній частині російського політикуму, а як же вони маються, в його іншій — авторитарній частині?

Починаючи від „правих" типу „Союза" і кінчаючи на „лібералах" типу „Ліберально-демократичної партії Радянського Союзу" — всі вони є проти будь-якого розвантаження імперії, а навпаки за ще сильнішими її сціпленням і скріпленням. Нагадаю, що група „Союз" ще перед путчом весь час була проти будь-яких проєктів навіть Союзного договору. Вони вважали союзний договір, як заявляв не раз їхній лідер Юрій Блохін, „ліквідацією СРСР як єдиної федеративної держави" і „порушенням волі народу, який в референдумі 17-го березня 1991 року заявився за збереження і утвердження

(Закінчення на стор. 3)

Незалежність України...

(Закінчення зі стор. 2)

СРСР". Щодо останнього проєкту Союзного договору, що його мали підписати 20-го серпня, то на думку Блохіна, він був виразним показником того, що „СРСР буде будуватись не на федеративній, а на конфедеративній основі".

Щождо лідера „Ліберально-демократичної партії СРСР" Владіміра Жиринського, то для нього взагалі не існує національного питання. Він вважає, що треба поділити Совєтський Союз на губернії, як за царів і створити територіяльну федерацію 80, 90 чи 100 губерній. Кандидуючи на президента Росії, побіч Єльцина, Бакатіна, Рижкова, Макашова і Тулєєва, він у ході виборчої кампанії в червні ц.р. заявив, серед іншого, що він є за негайну передачу Криму Росії та за викинення України і Білорусії з Організації Об'єднаних Націй, бо тільки Росія має бути членом ООН. Зрештою, вже після путчу, у вересні ц.р. він виразно сказав, що поскільки Росія, (думаючи про цілий Совєтський Союз), не готова до демократії, та її можна вивести з теперішньої кризи тільки через притягнення до відповідальности, тих які виступили проти путчистів та через подавлення спротиву всіх інакодумаючих „економічними і правними методами, включно до використання збройних сил"...

І попри все це, слід пам'ятати, що у виборах на президента Росії він вийшов третім... Думаю, що це мало і має свою вимову.

Я вже вище сказав, що силовим мірилом нашої незалежности будуть наші взаємини з центром і Росією. Ці взаємини визначаються не лише дотеперішніми договорами між Україною і Росією (маю на увазі передусім Договір з 19 листопада 1990 року і Комюніке про переговори з 28-29 серпня ц.р.), в яких обі сторони виступають як рівноправні партнери, а й нашим відношенням і участю у т. зв. тимчасових чи перехідних міждержавних структурах у центрі. Йдеться тут, конкретно, про Державну Раду, яка, як відомо, має складатися з президента Союзу Горбачова і керівників республік, Раду Республік, як новий парлямент, де кожна республіка має мати один голос, і Економічну Раду, що нею нині керує Іван Сіляєв (колишній прем'єр Росії) з Григорієм Явлінським. Коротко: йдеться про те, щоб при нашій співучасті (чи неучасті) ці структури були не тільки дійсно перехідними і тимчасовими, але передусім не стали не перетворились із інформаційно-обмінних, консультативно-договірних і добровільно-координаційних установок на інструменти нового імперіяльного управління. На це Україна в жодному випадку не може погодитися, якщо має брати участь у цьому і залишиться тепер і на майбутнє незалежною. А взагалі, як бачимо, виповнення параметрів незалежности дійовим змістом, це ще не легкий шлях. Але я переконаний, що свою мету ми осягнемо. Суспільна динаміка, потуга якої зростає з кожним днем на Україні — є цього найкращим гарантом, не зважаючи на недостатню національну свідомість в деяких реґіонах. Зрештою, навіть й частина росіян - у противагу до всяких „Демократичних союзів новоросів" і „теоретиків" типу Сурілова і Богаткова з їхніми концепціями „Новоросій" і „Донецько-Криворізьких республік — виступають активно за незалежність України. Згадати б хоча Т-во ім. Пушкіна у Львові, очолюване Сергєєвим.

Коротко: при політичній далекоглядності, виваженості, реалізмі і рішучості нашого національного політикуму, що його серцевину творить сьогодні деморатичний бльок, спільними силами усіх, кому дорога українська справа, ми маємо всі шанси утвердити і закріпити нашу незалежність дотеперішнім шляхом, шляхом, що його в модерній політології, називають „мирною революцією".

Із праці осередку в Кергонксоні Народного Фонду Допомоги Україні

В часі від жовтня 1990 року Осередок відбув дев'ять засідань, на яких було розглянуто ряд справ — організаційних, збіркової акції, після з'їзду централі 28-го січня ц. р. і прийнятих змін, включно з назвою Координаційний Комітет Допомоги Україні (ККДУ). Багато уваги присвячено подіям в Україні, зокрема проголошенню суверенітету України Верховною Радою в Києві 16-го липня 1990 року, а згодом незалежности і самостійности України 24-го серпня 1991 року.

Заходом Осередку відбулися в тому часі такі імпрези: 14-го жовтня 1990 року панель на тему „Суверенна Україна і нові закони та наша організація допомога Україні". Панелістами були: голова УНС і УАКРади Уляна Дячук і редактор „Смолоскипу" інж. Осип Зінкевич, а модератором голова місцевого Осередку д-р Осип Мороз. (Репортаж „Свобода" з 2-го листопада 1990 року); 2-го грудня 1990 року разом з ІСНО влаштовано зустріч громадянства з представниками „Молоді України", Тарасом Чорноволом, Романом Козієм і Євгеном Грицяком („Свобода" з 9-го січня 1991 року); 9-го лютого 1991 року голова місцевого Осередку д-р Осип Мороз доповідав на тему: „Два місяці в Києві", де він перебував на запрошення Київського Політехнічного Інституту (КПІ) і спільно з інститутською комісією КПІ працював протягом того часу над новою концепцією управління інститутом. Доповідь була ілюстрована цікавими світлинами, які приготовила Євгенія Рубчак („Свобода" з 28-го березня 1991 року). Він вдруге перебував в Києві від травня до серпня ц. р., продовжуючи працю в КПІнституті.

25-го квітня 1991 року влаштовано зустріч громадянства з депутатом Верховної Ради України, головою Львівської Обласної Ради Вячеславом Чорноволом, на якій доповідач проаналізував теперішню ситуацію в Україні, зокрема в західній Україні. (Обширний репортаж Р. Боб'яка п. н. „Вячеслав Чорновіл на Союзівці" у „Свободі" з 6-го червня 1991 року).

13-го вересня 1991 влаштовано зустріч з Ярославом Грицаком з України, який доповідав на тему „Відродження України".

Осередок зібрав досі з індивідуальних пожертв, організацій, імпрез і відсотків загальну суму 24.520 дол. З тієї суми видано: 3,000 дол на закуп великої копіювальної машини для Руху в Україні, 7,337 дол. на ремонт і медичне устаткування одної кімнати в новозбудованому шпиталі у Львові для дітей, поражених радіяцією, 250 дол. Т-ву „Меморіял", яке досліджує, збирає документи і інформації про злочини КҐБ в Україні, 500 дол Ларисі Боженко, що знайшлася тут на американській землі з донею, жертвою Чорнобиля без ніяких матеріяльних засобів, 3,367 дол. на закуп велико звукозаписного і репродукційного апарату, комп'ютерної апаратури, книжок про менаджмент для КПІ (частинне покриття коштів подорожі і двомісячного перебування там нашого голови д-ра О. Мороза, де організував в Києві інститут за американськими зразками, 2,200 дол. на закуп апаратури для Руху (через нашу централю) і 1,000 дол. на допомогу дітям Чорнобиля (через нашу централю). Фінансові дані подали Р. Боб, фінансовий референт, і І. Хоманчук, касир.

Д-р Роман Барановський

Пікнік Українського Села у Дітройті

Думка про пікнік викликає в уяві образ більшої кількости людей, які зібралися на якійсь площі, звичайно поза містом, для розваги чи відпочинку. Однак цьогорічний пікнік Українського Села, який відбувся у неділю, 15-го вересня, у власному приміщенні мав зовсім відмінний характер і був одною з найкращих імпрез У. С. Приготування до пікніку були дуже інтенсивні. Крім дирекції, запрошено до співпраці також мешканців, які працювали під проводом голови пікнікового комітету Юстини Неллігеи.

Програма складалася з двох частин. Від год. 1:30 по полудні пані подавали смачні обіди і численні присутні розважалися при звуках української музики. Другу частину програми, яка почалася о год. 3:30, відкрив президент Українського Села Степан Віхар. Він привітав членів і гостей, подякував за підтримку Українського Села. Опісля молодий гість з України під іменем Данни при акомпаньяменті своєї гітари відспівав українською мовою низку сучасних пісень. Після цього відспівав кілька пісень відомий соліст-баритон Ярема Цісарук. Оба виступи були прийняті дуже тепло. Вкінці присутні під проводом і при акомпаньяменті Олі Соловій, яка, до речі, якраз того дня мала свої уродини, співали популярні пісні. Під час пікніку була також розігрівка 50/50 а мистець з України Славко демонстрував і продавав свої деревориті. Хоча пікнік мав закінчитися о год. 6:00 вечора, присутні ще довго розважалися.

Чудова погода, гарна головна заля Українського Села, як також повний зелені і квітів город довкола будинку, причинилися до успіху пікніку і численної присутности членства та гостей.

Зенон Василькевич

Відбувся Український Фестиваль СОУК Менор Джуніор коледжу

Незважаючи на захмарене небо і перелетний дощ, декілька тисяч людей прийшли на річний Український Фестиваль СОУК Менор Джуніор коледжу, в неділю, 6-го жовтня 1991 року. Перед початком програми була презентація письмового відзначення, що надійшло від губернатора Роберта П. Кейсі. Д-р Річард Ганусей із Філядельфії, уповноважений Українських Справ Пенсільванії, вручив його д-рові Іванові Скальчукові за 14 річну працю для Студійного Осередку Української Культури — за працю співосновника СОУК і очолювання та зорганізовання добровольців для помочі під час Фестивалю.

Сестра Марія Кекилія, ЧСВВ, президент Менор Джуніор коледжу, і Сестра Марія Фрациска, ЧСВВ, директор СОУК, вручили д-рові Іванові Скальчукові грамоту вдячности, а Мати Дія Стасюк, Архимандриня Чину св. Василія Великого, зложила щирі гратуляції. Милою несподіванкою були привітання від дітей д-ра Скальчука, а особливо „грамота" від внуків.

Під час фестивалю виступали:

Український танцювальний ансамбль „Волошки" з Філядельфії, група 40 танцюристів, які виконали традиційні танці з усіх областей України, а кульмінаційною точкою був гопак. Керівником групи є Андрій Пап;

Український вокальний ансамбль „Гайдамаки" виконував традиційні народні та релігійні пісні. Музичним керівником групи є Ігор Кушнір з Виндмор, піяністка — Леся Рудий;

Український танцювальний ансамбль „Весна" із Філядельфії під керівництвом Галі Козак із Віллов Гров.

Юні танцюристи школи „Волошки" під керівництвом Ніни Пацовської-Прибольської із Філядельфії включають студентів двох передових ступенів школи танцювального ансамблю „Волошки".

Юні „Соловейки", дитяча вокальна група із Філядельфії під музичним керівництвом проф. Зої Маркович, виконали українські народні, релігійні і традиційні пісні.

„Черемош", українська школа гуцульських танців із Філядельфії, виконала традиційний гуцульський танець Карпат.

Окрім програми, відбувався „ярмарок", були смачні страви, діти їздили на кониках і возом на сіні.

Особливістю Фестивалю були виставки майстрів народного мистецтва СОУК. Олена Бадуляк з Квейкертавну демонструвала писанки, Анна Галамай із Філядельфії вироби ґерданів. На виставці були праці вишивок бл. п. Стефанії Шумської-Маєр і майстрині СОУК Віри Наконечної із Філядельфії. Кераміку показувала Віра Трицецка з Адубон, шкіряні вироби — Никола Павлюк із Філядельфії, ганчарські вироби і каххлі — Наталія Кормелюк із Раквіл, МД. Володимир Пеленський із Філядельфії мав виставку музичних інструментів. Координатором цих особливих виставок майстрів СОУК була Христина Хомин-Іжак з Вормінстеру.

Наступного року Український Фестиваль відбудеться в неділю, 4-го жовтня.

Менор Джуніор коледж — це приватний, католицький, коедукаційний, двоpічний коледж, заснований Сестрами св. Василія Великого у 1947 році.

Н. Н.

Приклад гідний наслідування

Про враження з батьківщини після кілька десятків років відсутности, про перебіг своєї подорожі до рідного містечка Вишнивця на Волині, а також до Львова та Києва розповів Борис Процюк 2-го серпня в залі української православної парафії св. Тройці в Ірвінгтоні, Н. Дж.

Подорож літаком „Аерофлот" безпосередньо з Америки до Києва була небуденною. Мова в літаку переважала англійська і російська, але обслуга, як згодом виявилася, володіла гарною українською мовою. На летовищі в Києві, що було цілковито несподіванкою, всі багажі з першого поверху на другий, як потім і на літак до Львова, переносили самі пасажири.

Відвідуючи родину в Перемишлі, Тернополі, Ківерцях та інших містах України, Борис Процюк водночас вив'язувався зі своїх обов'язків, які взяв на себе від Православної Парафії св. Тройці в Ірвінгтоні. Від Сестрицтва св. Покрови при парафії він передав три пари пошитих риз для священиків в Україні. Першу пару риз, уфундовану родиною Романіва, парафіянка нашої малої, але активної церковиці, передав для Церкви Воздвиження Чесного Хреста, настоятелеві парафії отцеві Дмитрові Лисакові в Тернополі. Дві інших пари риз, уфундованих Сестрицтвом св. Покрови при Церкві св. Тройці в Ірвінгтоні, головою якого є Валентина Щербин, передав у Києві до Церкви Святого Миколая Притиска, головою Сестрицтва якої є Галина Коваленко, а секретаркою Антоніна Пітко. Вони прийняли цей дар зі словами пошани і подяки нашій маленькій, але щедрій Православній Парафії св. Тройці.

Містечко князя Яреми Вишневецького перетворилося до невпізнання: сотні нових будинків, щоправда, все ще бракує мешкань для вишневецьких жителів, бо в хаті, де колись жила одна родина, сьогодні — дві-три, а то й чотири. Замок Князя Володимира відновлено, але церкви належать до московського патріярха.

Зустрічі з рідними і знайомими є дужі милі. Вони свої, наші. Вони не змінились, тільки роки та злидні життя і мешканева тіснота витиснули на їхніх обличчях і постатях нестерпний знак.

А. Домарацький

Фонд Галича — „Галицький Собор”

У червні минулого року, після двотижневого перебування на Україні, зокрема в Галичі, я, порадившись з іншими колишніми мешканцями Галича і околиці, які тепер перебувають у Північній Америці, вирішив у якийсь спосіб допомогти мешканцям мого рідинного міста скромною допомогою в їхній патріотичній праці. На рекомендацію керівних провідників Народного Руху України, підтвердженого іншими мешканцями Галича, я звернувся до заступника голови виконавчого комітету Галицької районової Ради Василя Крука з проханням порадити нам, в який спосіб ми могли б допомогти гальцьким патріотам. Василь Крук написав довшого листа, в якому з'ясував пляни відбудови цілого комплексу історичних будинків на Крилосівських горбах, саме на тому місці, яке було центром княжої столиці, включно з Успенським собором. Ці будинки мали б становити історичне місце збору Галичини.

У зв'язку з цим пляном створено товариство „Галицький Собор”, яке очолює Василь Крук. Для полегшення їхньої праці у відбудові цього комплексу, товариство „Галицький Собор” хотіло б мати апарат телефакс, для кращої комунікації, і відео-камеру, для відеофільмів про діяльність товариства. Ці фільми будуть вислані до галичан закордоном, щоб вони знали про цю працю.

Я звернувся листовно і телефонічно до тих колишніх мешканців Галича і околиці, про яких я знав, з апелем взяти участь у цьому проєкті. Оттавський відділ прихильників Руху ввічливо погодився бути хоронителем „фонду Галича” і на його адресу надходили пожертви учасників.

Відгук на моє звернення був надзвичайно позитивний. Як видно зі списку жертводавців, вони щедро зложили пожертви для допомоги своїм співвітчизникам і висловлювали підтримку товариству „Галицький Собор”.

Недавно, зібравши достатню суму грошей для закупу згаданих апаратів, я домовився з торонтською фірмою „Кобза”, щоб вона через свою філію у Львові доручила галицькому товариству апарат телефакс і відеокамеру, включно з п'ятьма відеокасетами. За ці апарати заплачено 2,042.50 дол., а якщо в нашому фонді залишаться додаткові гроші, то вони будуть до диспозиції „Галицького Собору”. Цей фонд лишається під опікою Оттавського Товариства Прихильників Руху. Якщо ще знайдуться інші колишні мешканці Галича, з якими я особисто дотепер не сконтактувався і які хотіли б включитися до цього проєкту, то вони могли б слати свої пожертви на таку адресу: Canadian Friends of Rukh, Halych Fund, Ottawa Branch, 75 Leopolds Drive, Ottava, Ontario, Canada K1V 7E2.

В залученні подаю список жертводавців:

Олександер і Ірина з дому Вівчаренко Процики, Гот Спрінґс, Аркенсо — 200 дол; Діяна з дому Процик Кічель, Фолсмор, Ілл. — 150 дол.; Роксоляна з дому Процик Пик, Овкленд Парк Ілл. — 150 дол.; Лідія з дому Голуб Флюнт, Каламазу, Миш. — 200 дол.; Юрій і Мар'яна Бойчук, Арлінґтон, Тек. — 200 дол.; д-р Юрій Ґвоздецький, Тандер Бей, Онт. — 200 дол.; проф. Богдан Медвицький, Едмонтон, Альта — 100 дол.; Григорій і Степанія з дому Трач Йопик, Едмонтон, Альта — 100 дол.; Остап Романюк, Торонто, Онт. — 100 дол.; Степанія з дому Черинська Романюк, Торонто, Онт. — 100 дол.; Мирослав Яворський, Сайо, Оре. — 100 дол.; Лев Яворський, Бирнабі, Британська Колюмбія — 100 дол.; Степан Яворський, Оттава, Онт. — 100 дол.; проф. Іван Яворський, Ватерлу, Онт. — 50 дол.; д-р Роман і Ольга з дому Дрозд Осадчуки, Оттава, Онт. — 100 дол.; Володимира з дому Юркевич Цюпа, Сейнт Томас, Онт. — 50 дол.; Михайлина з дому Юркевич Кузьма, Сейнт Томас, Онт. — 50 дол.; Семен Кловак, Оттава, Онт. — 10 дол.; Євген Войчишин, Оттава, Онт. — 100 дол.; д-р Іван Войчишин, Оттава, Онт. — 100 дол.; Ольга Кукурудз, Торонто, Онт. — 20 дол.; В. Стахорський (П. Костенко фундація), Вінніпеґ, Ман. — 200 дол.; Петро Салиґа, Вінніпеґ, Ман. — 100 дол.; Суспільна Служба, Філія Манітоба — 100 дол.; Володимир Мигаль, Вінніпеґ, Манітоба — 50 дол.; Дмитро Беґій, Вінніпеґ, Ман. — 50 дол.; Михайло Галюк, Вінніпеґ, Ман. — 50 дол.; Володимир Ільницький, Вінніпеґ, Ман. — 20 дол.; Теодор Панчиняк, Вінніпеґ, Ман. — 20 дол.; д-р С. Луговий, Вінніпеґ, Ман. 15 дол.; Зенон Луговий, Вінніпеґ, Ман. — 15 дол.

Разом до 1-го жовтня 1991 року зібрано 2,900 дол.

Степан Яворський

Проєкт мистецької Фундації М. Дмитренка

Латинське прислів'я каже, що і „книжки мають свою судьбу”. Одні швидко зникають по своїй появі з поверхні людської пам'яті, інші переживають тисячоліття й їх судьба виглядає безконечна. Це твердження можна віднести і до інших творчих виявів людського генія.

Є книжки, які появляються силою індивідуального зусилля, є книжки, які завдячують свою появу допомозі суспільства, серед якого вони появляються.

Розкішна монографія „Михайло Дмитренко”, яка вийшла в 1990 році, є однією з тих книжок, що появилися при допомозі вдячної громади, яка правильно зрозуміла і оцінила вартість його мистецької творчости. Десятки церков, які він розмалював, — це могутній гимн на славу Всевишнього, нашої віри і любови. Ентузіязм невеликої групи людей на чолі з Олею Дужою, яка, ставши ініціятором цього почину та вповні присвятившись цій справі, завершив малярський дорібок Михайла Дмитренка книгою, яка залишиться світлом і свідоцтвом таланту цього українського мистця.

Доктор мистецтвознавства Д. Степовик у статті в газеті „Культура і Життя” писав про нього так: „Михайло Дмитренко — єдиний український майстер іконопису на Заході, який цілком виключив з ікони, мозаїки, фрески елементи візантизму. Його стиль заснований на використанні засобів ренесансу й барокко, а іконографічно його образи зорієнтовані на типові обличчя українців. У щойно виданому альбомі-монографії про Дмитренка уміщені його портрети, рисунки, церковні розписи. Останні вражають найбільше, бо автор зумів талановито, винахідливо застосувати школу великого майстра світського малярства Федора Кричевського до завдань релігійного малярства”.

Але Михайло Дмитренко не тільки видатний маляр, творчість якого розсипана на численних стінах наших церков, перетриває століття. Він рівночасно вірний син рідної землі, думаючий не тільки за свої успіхи, але також за загальне добро, за розвиток наших культурних надбань. Він часто стояв у проводі організаційних починів для поширення і зміцнення нашого мистецтва, що дало йому змогу пізнати, що наше мистецтво на чужині, без офіційної підтримки своєї держави, мусить здобути поміч власного суспільства.

Будучи членом редакції єдиного українського мистецького журналу „Нотатки з Мистецтва”, він знав, що без цієї допомоги ні одна кольорова репродукція не була б появилася. З допомогою тут приходила фундація Артима Кирилюка.

І от зазнавши стільки добра від своєї громади, свідомий потреб нашого мистецтва, Михайло Дмитренко постановив створити фундацію, яка мала б за ціль допомагати українським мистцям, де заходила б потреба в міру своїх спроможностей.

Капітал нагромаджений із продажі цієї монументальної монографії, буде становити її закладовий капітал, який стане непорушним, і тільки відсотки управа фундації буде розподіляти згідно з вагою потреб.

Українська наука з діяспорі здобула зрозуміння і поміч нашої громади і завдяки цьому поширила ім'я української науки на цілий світ.

Українське мистецтво, яке може також відіграти велику пропаґандивну ролю, до цієї пори такої загальної і успішної помочі від свого суспільства не одержало. З заснованням фундації Михайла Дмитренка такий початок може бути встановлений.

Розмір допомоги, яку фундація зможе уділяти, залежатиме від нас. Набуваючи цю монографію для себе чи як дарунок для інших, ми не тільки забезпечуємо собі постійне джерело естетичної розради, але також почуття задоволення з добре виконаної повинности суспільного значення.

Книжку в ціні 70 дол. можна набути, звертаючись на адресу: Mychajlo Dmytrenko, 24972 South Sylbert Dr. Redford, Mi 48239.

Володимир Баран

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ТОРОНТО, Онт.

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

відбудуться

в неділю, 3-го листопада 1991 року

о год. 2:30 по пол.
в Домі Української Фундації
2118 A Bloor Street West, Toronto, Ont., Canada

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, відділові урядовці та делеґати 32-ої Конвенції наступних Відділів:

49, 401, 402, 407, 408, 415, 426, 432, 439, 440, 441, 442, 446, 456, 460, 464, 466, 470, 474, 480, 506.

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1991 р.
3. Слово гол. контролера УНС ред. ВАСИЛЯ ДІДЮКА
4. Обговорення загальних союзових справ
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

В нарадах візьмуть участь:

мґр Іван Геврик, головний директор для Канади
ред. Василь Дідюк, головний контролер УНС
Павло Дорожинський, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

о. д-р Мирон Стасів, голова
Іван Шлапак, секретар **Інж. Роман Бенеш, касир**

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
МОНТРЕАЛЬ, Квебек

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

— відбудуться —

в суботу 2-го листопада 1991 р. о год. 3:30 по пол.
в приміщенні КУК
3244 Beaubien E. Rsmt., Montreal Que. H1Y 1H7

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, відділові урядовці та делегати 32-гої Конвенції наступних Відділів:

434, 448, 465, 471, 473, 492.

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1991 р.
3. Слово гол. директора для Канади мґра ІВАНА ГЕВРИКА
4. Обговорення загальних союзових справ
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

В нарадах візьмуть участь:

мґр ІВАН ГЕВРИК, головний директор для Канади
ТЕКЛЯ МОРОЗ, головна радна УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Текля Мороз, голова
Віра Баніт, секретар **Даня Дубас, касир**
Олександра Дольницька, організаційний рферент

● НА ПРОДАЖ ●

НА ПРОДАЖ
НОВИЙ МОДЕРНИЙ ДІМ
3 спальні, 2 лазнички, гостинна кімната, веранда і багато інших удогіднень. Джерельна вода, 5 хвилин до „Верховини” і церкви, Ґлен Спей, Н.Й.
Ціна $136,000.00.
Тел.: (201) 726-0626

ДЛЯ УКРАЇНИ.
Церковна парча, добре складена, готовий церковний одяг (ризи), або на ярди. По взори прошу писати або телефонувати:

AMERICAN CHURCH SUPPLY
41 W. 699 Foxtail Circle
St. Charles, IL 60175
(708) 464-4140

Ми говоримо тільки по-англійськи.

● РОЗШУКИ ●

Михайло Сайчук, син Марії Козак, 1921 року народження шукає вуйка
МИХАЙЛА КОЗАКА,
рік народження 1917-1920, з містечка Кам'янка Струмілова, що проживав в Канаді, спершу в Торонто, а опісля в Монтреалі. Хто знав би про його долю племінник просить написати на адресу:
МИХАЙЛО САЙЧУК
м. Львів 290056
вул. Крайня ч. 24 (особняк)

Родина з України розшукує нащадків
ГРИГОРІЯ СТРАТЮКА,
який еміґрував до ЗСА в 1930 р. з села Вілії, Острозького повіту на Ровенщині. Хто має якісь відомості про нього або він сам, просимо зателефонувати на число: **(201) 433-3898.**

Орест Павлович Савицький, що живе в Тернопільській області у селі Дичків розшукує своїх рідних, що повинні проживати у стейті Ню Йорк, а це
РОБАК АННУ, МАРІЮ і їхнього брата МИХАЙЛА.
Хто знав би про них або вони самі хай згопосяться на адресу:
VLADIMIR SIDYAGA
35 77 Se Mall No. 36
Portland, Or. 97202